

**ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2**

**Relationship between the Characteristics of School Administrators and
the Participatory Management of School Administrators under Phra
Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2**

พัชริดา ทองมา¹, พิมลพรรณ เพชรสมบัติ²
Patcharida Thongma¹, Pimolpun Phetsombat²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนรัฐบาลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 313 คน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามานะ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถามแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันไพรดักโมเมนต์

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อยู่ในระดับมาก 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 อยู่ในระดับมาก และ 3) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารแบบมีส่วนร่วม,
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี e-mail: patcharida_t@mail.rmUTT.ac.th

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี e-mail: Pimolpun_p@rmUTT.ac.th

ABSTRACT

The objectives of this research were : 1) the characteristics of school administrators under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2, 2) the participatory management of school administrators under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2. And 3) the relationship between the characteristics of school administrators and the participatory management of school administrators under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2.

The samples in were 313 teachers in government schools under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2. The Taro Yamane' s formula was employed to define the sample size. The research instrument was a 5-point scale questionnaire. The statistical devices were percentage, mean, standard deviation, and the Pearson product-moment correlation coefficient.

The results of the research showed that(1 the characteristics and the participatory management of school administrators were at high levels. 2) the participatory management of school administrators under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 were at high levels, and 3) The relationship between the characteristics and the participatory Management of school administrators under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 was significant at the .05 level.

Keywords : characteristics, school administrators, participatory management, primary educational Service area Office 2

1 Master of Education, Educational Administration, Faculty of Technical Education, Rajamangala

University of Technology Thanyaburi, e-mail: patcharida_t@mail.rmutt.ac.th

Thesis Advisor, Educational Administration, Faculty of Technical Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi, e-mail: Pimolpun_p@rmutt.ac.th

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ ส่วนราชการจะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการ พัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญ ให้เพียงพอแก่การปฏิบัติงานและสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่าง

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิชาบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

มีประสิทธิภาพ เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ในด้านต่างๆมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้องค์การบริหารส่วนการศึกษา พัฒนาคุณภาพและบุคลากรทางการศึกษา มาตรฐาน จรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษา และให้ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและ ยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษาเพราะสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่ง ต่างก็ต้องการบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและได้ประโยชน์สูงสุดตลอดจนความเจริญก้าวหน้าที่รวดเร็วทันหน้าสถานศึกษาอื่นได้

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นเหตุผลที่จำเป็นต่อการบริหารหรือการจัดการองค์กรซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง รวมถึงเป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ด้วยเหตุผลวิวัฒนาการเพื่อความคิด การเปิดกว้าง การระดมความคิด ระดมสมอง ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจ และลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์กรและขจัดปัญหาความขัดแย้งได้ เพราะบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละสายงาน มีหน้าที่ร่วมกันนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีความแตกต่างทางศาสนาและการดำรงชีวิต สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้ของเยาวชน และการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น รวมถึงสถานศึกษาในชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานในสถานศึกษา ต้องประสานสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาย่อมจะส่งผลต่อการทำงานในโรงเรียน และเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อราชการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษาของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนของโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,694 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนรัฐบาลที่ได้จากการสุ่มประชากรโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ได้จำนวน 313 คน และใช้การสุ่มแบบไม่มีสัดส่วน โดยกำหนดขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์แบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ที่ปฏิบัติงานเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดตามสุติมา ไชยบำรุง (2556, หน้า 41) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านบุคลิกภาพ
- 2) ด้านความรู้ความสามารถ
- 3) ด้านความเป็นผู้นำ
- 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ตอนที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยใช้แนวคิดตาม Swansburg (1996, pp. 391-394) ได้แบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

- 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน
- 2) ความยึดมั่นผูกพัน
- 3) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน
- 4) การไว้วางใจกัน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่เป็นแบบสอบถาม ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำราต่างๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
3. นำเสนอแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไขสำนวนภาษา ความครอบคลุม และความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC)
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งสิ้น 30 คน
6. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) เท่ากับ 0.93
7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตจาก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย
2. นำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสืออนุญาตถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ส่งโดยทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยแนบซองติดแสตมป์จ่ายหน้าซอง และขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามคืนจำนวน 313 ฉบับ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก จำนวน 52 ฉบับ ขนาดกลาง จำนวน 142 ฉบับ และขนาดใหญ่ จำนวน 119 ฉบับ
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยส่วนหนึ่งจัดส่งทางไปรษณีย์ ส่วนหนึ่งผู้วิจัยเดินทาง ไปเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และส่วนหนึ่งขอความร่วมมือจากครูที่เป็นตัวแทนผู้วิจัยเก็บ

รวบรวมข้อมูลส่ง ในกรณีที่เป็นแบบสอบถามไม่ครบผู้วิจัยได้เดินทางกลับไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อที่จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$ S.D.= 0.41) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเป็นผู้นำ (X_5) ($\bar{X} = 4.67$, S.D.=0.53 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_4) ($\bar{X} = 3.93$, S.D.=0.48)

1.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$,S.D.=0.26) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทนต่อการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.39$, S.D.=0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความกล้าหาญ กล้าพูด กล้าทำ และกล้ากล้าตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.68$, S.D.=0.46)

1.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=0.88) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายึดระบบคุณธรรมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D.= 0.00) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน และครองงาน ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=0.00)

1.3 ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.60)และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีคุณสมบัติพื้นฐานของผู้บริหาร โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.67$ S.D.=0.47) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.18$, S.D.= 0.73)

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D.=0.42) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีใจกว้าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.46) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความยิ้มแย้มแจ่มใส ($\bar{X} = 3.62$, S.D.=0.48)

1.5 ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D.=0.66) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ติดตามงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$, S.D.=0.46) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=0.73)

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32, S.D.=0.28$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Y_1) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.52, S.D. = 4.52$) รองลงมาคือ ด้านความยืดหยุ่นผูกพัน (Y_2) ($\bar{X} = 4.39, S.D.=0.27$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Y_3) ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.20$)

2.1 ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51, S.D.= 0.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.69, S.D.= 0.85$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ได้บังคับบัญชามีการประชุมร่วมกัน ในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.63, S.D.=0.46$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ท่านได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.08, S.D.= 0.46$)

2.2 ด้านความยืดหยุ่นผูกพัน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41, S.D.= 0.46$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาของท่านให้ความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่มีค่า หากประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน บุคลากรในสถานศึกษาพร้อมใจที่จะให้ความช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.69, S.D.= 0.46$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้สึกว่าท่านมีส่วนทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.68, S.D.= 0.46$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเต็มใจและทุ่มเทความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อปรับปรุงสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.00, S.D.= 0.00$)

2.3 ด้านความอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, S.D.= 0.32$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.69, S.D. 0.46$) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.39, S.D.=0.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับงาน และให้อิสระในความคิดสร้างสรรค์กับงานที่ได้รับอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 3.73, S.D.= 0.50$)

2.4 ด้านการไว้วางใจกัน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27, S.D.=0.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.69, S.D.=0.46$) รองลงมาคือ ท่านได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่สำคัญโดยปราศจากการควบคุมของผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.51, S.D.= 0.50$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คือ ผู้บริหารสถานศึกษายกย่องให้เกียรติตลอดจนยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันของผู้ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.01, S.D.=0.11$)

3.ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขต

3.1 ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ($r = 0.76$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นผู้นำ กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.97 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมาคือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำสุดคือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ($r = 0.76$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และค่าที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้าน

บุคลิกภาพ กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.91 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมา คือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นผู้นำ กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.86 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำสุดคือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ด้านการไว้วางใจกัน พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก ($r = 0.73$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.87 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมา คือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นผู้นำ กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.83 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำสุดคือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติในการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองโดยเข้ารับการอบรม หรือศึกษาต่อ และผ่านการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน สามารถของตน ครองคน ครองงานได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับ พรสวรรค์ สุพรสถิติกุล (2553) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานคุรุสภา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานคุรุสภา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลดังนี้

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิสาขบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

1.1 ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความอดทนต่อการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษามีกริยาวาจาที่สุภาพ ถูกต้องเหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษามีความเสียสละ และมีความเอื้อเฟื้อต่อผู้ร่วมงาน ตามลำดับดังนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนก่อนเข้ารับตำแหน่งผู้บริหาร จะต้องผ่านการฝึกอบรมเข้มตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงทำให้มีบุคลิกน่าเลื่อมใส น่าเคารพ น่าศรัทธา มีความกระตือรือร้นกระฉับกระเฉง แต่งกายดีมีวินัย เป็นกันเองวางตัวเหมาะสม อารมณ์ดีมีความอดทน มีความเชื่อมั่น กล้าตัดสินใจ สอดคล้องกับวรภรณ์ ดำรงวัฒนกุล (2550) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ผู้บริหารสถานศึกษายึดระบบคุณธรรมในการบริหารงาน ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงปฏิบัติ และผู้บริหารสถานศึกษารู้จักยับยั้งชั่งใจและควบคุมอารมณ์ได้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก เน้นให้ข้าราชการดำรงชีวิตตามวิถีไทย บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารมีความเป็นชาติไทย ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม ผู้บริหารจึงมีความประพฤติที่เหมาะสมและรู้จักวางตัวในการปฏิบัติงานในทางที่ดีไม่ขัดต่อศีลธรรม อีกทั้งยังเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สอดคล้องกับมลฤดี สมจิตร (2555) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูในเขตอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูในเขตอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความรู้ความสามารถ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีคุณสมบัติพื้นฐานของผู้บริหาร โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการวางแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าปฏิรูป สร้างสรรค์ใหม่ๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรอยู่เสมอ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ อีกทั้งผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ไปหาความรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับ วรภรณ์ ดำรงวัฒนกุล (2550) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีใจกว้าง ผู้บริหารสถานศึกษา

ให้เกียรติและยกย่องผู้ร่วมงาน และผู้บริหารสถานศึกษารู้จักที่จะรับ รู้จักที่จะให้ ผู้ร่วมงาน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเข้าใจความสำคัญของมนุษยสัมพันธ์ว่าเป็นเรื่อง que ผู้บริหารต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงาน เป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคน จะได้ช่วยกันทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพราะ มนุษยสัมพันธ์จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การบริหารงานนั้นประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปฏิบัติงาน งานจึงจะสำเร็จเสร็จสิ้นไปด้วยดีสอดคล้องกับ วราภรณ์ ดำรงวัฒนกุล (2550) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ติดตามงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงพฤติกรรมทางการบริหารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์มีความสามารถในการแก้ปัญหา และสามารถใช้อำนาจตามสถานการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารทราบดีว่าตนเองคือผู้นำของสถานศึกษา ดังนั้นจึงต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสม มีความสามารถที่จะดูแลบุคลากร และมีความมุ่งมั่นขึ้นำให้บุคลากรปฏิบัติงานในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ภาวะผู้นำ สอดคล้องกับ วราภรณ์ ดำรงวัฒนกุล (2550) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 ด้านความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความยึดมั่นผูกพัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และการไว้วางใจกันทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารได้เห็นความสำคัญในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลัก ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับ วีรยุทธ แสงศิริวัฒน์ (2550) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย เรียงจากอันดับมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางาน ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ใต้บังคับบัญชามีการประชุมร่วมกัน ในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการประเมินภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจ

เนื่องมาจากผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์โดยการร่วมการประชุมปรึกษาหารือ ทำให้ทุกฝ่ายยอมรับที่จะปฏิบัติงานตามที่ร่วมกันกำหนดไว้ สอดคล้องกับ วีรยุทธ แสงสิริวัฒน์(2550) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านความยึดมั่นผูกพัน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาของท่านให้ความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นทรัพยากรที่มีค่า หากประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน บุคลากรในสถานศึกษาพร้อมใจที่จะให้ความช่วยเหลือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้สึกว่าท่านมีส่วนทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและฝึกอบรมความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จึงทำให้บุคลากรเกิดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร สอดคล้องกับ วีรยุทธ แสงสิริวัฒน์(2550) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านความยึดมั่นผูกพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านความอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย เรียงจากอันดับมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่หรือที่ได้รับมอบหมาย ได้อย่างเป็นอิสระตรงตามความสามารถ และมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจในการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง การมีอิสระทำให้บุคลากรทุ่มเท ตั้งใจในการปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างเต็มความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับ อาณัฐณ์ ผ่องแผ้ว (2556) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ด้านความอิสระต่อความรับผิดชอบในงานอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการไว้วางใจกัน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเรียงจากอันดับมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบของสถานศึกษา ท่านได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่สำคัญโดยปราศจากการควบคุมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะขอคำปรึกษาหารือจากผู้ใต้บังคับบัญชาบ่อย ๆ ทั้งในที่ประชุมและสถานที่ทั่วไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารได้แสดงการยอมรับว่าบุคลากรมีความรู้ความสามารถ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยการสนับสนุนให้บุคลากรเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ อยู่เสมอ ให้อำนาจในการทำงานและให้ความไว้วางใจแก่บุคลากร จะทำให้บุคลากรสามารถแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานออกมาได้อย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องกับ อาณัฐณ์ ผ่องแผ้ว (2556) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง

บริหารแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ด้านการไว้วางใจกัน อยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้าน พบว่า ด้าน ความรู้ความสามารถและด้านความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมในระดับสูง ส่วนด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมในระดับ ค่อนข้างสูง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารพัฒนาความสามารถของตนเองอยู่ตลอดเวลา เป็นผู้นำทาง วิชาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิธีการดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาที่เหมาะสม มีความสามารถในการ กำกับ ติดตาม นิเทศบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีภาวะผู้นำสามารถกระตุ้น ให้บุคลากรมีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีบุคลิกภาพดีมีความอดทน มีความ เชื่อมั่น กล้าตัดสินใจ มีความประพฤติที่เหมาะสม รู้จักวางตัวในการปฏิบัติงานในทางที่ไม่ขัดต่อ ศีลธรรม เห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีความสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทำให้ บุคลากรเคารพนับถือ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เต็มใจทุ่มเทความรู้ความสามารถ และ พร้อมที่จะร่วมมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตามเป้าหมาย ที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการ ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความ ยึดมั่นเข้มแข็งใส ดังนั้น ผู้บริหารควรเป็นกันเอง เป็นมิตรกับเพื่อนร่วมงาน มีความมั่นคงในอารมณ์มีทักษะ ในการจูงใจ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อมุ่งให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน อันจะนำมาซึ่ง ความร่วมมือ มีความสามารถติดต่อติดต่อสื่อสารกันในการดำเนินงานกิจการต่าง ๆ อย่างได้ผลและมี ประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ด้านความอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับงานและให้อิสระในความคิดสร้างสรรค์กับงานที่ได้รับอย่างเต็มที่ ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระกับงานที่ได้รับ มีเสรีภาพในการคิดการแสดงความคิดเห็นที่จะนำมาพัฒนาการศึกษา มีอำนาจในการตัดสินใจในงานและปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ

1.3 จากผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการไว้วางใจกัน ระดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อมุ่งให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน อันจะนำมาซึ่งความร่วมมือ มีความสามารถติดต่อติดต่อสื่อสารกันในการดำเนินกิจการต่าง ๆ อย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานที่สำคัญโดยปราศจากการควบคุม เมื่อตกลงในหลักการและวิธีการแล้วให้อิสระผู้ปฏิบัติงานตัดสินใจในการทำงาน ให้เกียรติยกย่องยอมรับ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2.2 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้ปกครองครูผู้สอนในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 บิดามารดาและสมาชิกในครอบครัว ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจ ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของผลสำเร็จในครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2555). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น).
- พรสวรรค์ สุรพรสถิตกุล. (2553). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานคุรุสภา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มลฤดี สมจิตร์. (2555). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูในเขตอำเภอเขาฉกรรจ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมธา ภูมิเขต. (2554). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วราภรณ์ ดำรงวัฒนกุล. (2550). ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรัชธ แสงสิริวัฒน์. (2550). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมใจ ศรีเอี่ยม. (2549). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุติมา ไชยบำรุง. (2556). การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (ฉบับวิสาขบูชา) พฤษภาคม-สิงหาคม 2562

อาณัฐณ์ ผ่อนแก้ว. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.**

Cronbach, J. L. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.

Likert, R. (1991). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.